

het recht toe te komen zich te verdedigen. Misschien acht hij het beneden zich op een beschuldiging, die slechts op indrukken en vermoedens berust, en die — dit staat voor ons vast — absoluut bezijden de waarheid is, in te gaan. Doch in elk geval kan hij hierover beslissen.

Daarmee is echter van onze redactionele toegankelijkheid ook het uiterste gevorgd.

Hier volgt dan zijn schrijven:

Geachte Redactie,

Wanneer het tusschen Dr de Moor en mij gegaan was over de Gezangenquaestie als zodanig, dan zoudt u volkomen recht gehad hebben de discussie te sluiten op het door u rechtvaardig geachte moment, te meer omdat ik in dat opzicht metterdaad de aanval was.

Maar het ging over een quaestie in eerlijkheid. Dr de Moor beweerde, dat ik hem iets had „toegedicht“, „in de schoenen geschoven“. Daarin was hij, niet ik, de aanval.

Waarom hij zich op dit punt niet beklagt heeft in „De Ster“ voor wier lezers het dan toch alleen maar noodig was zijn „waarheid“ tegenover mijn „dichting“ te weten, begrijp ik niet.

Welke motieven hij kan hebben gehad zijn verachtmakend en beschuldigend schrijven den „Reformatie“-lezers aan te bieden, die van niets wisten en niets konden controleeren, ik kan er slechts duistere vermoedens over hebben. Was het om een verder offensief op het door Dr de Moor gevoerde en nog te voeren beleid in zake de Gezangenquaestie onmogelijk te maken? Moest dat offensief bij voorbaat gesmoord in verdachtmaking? Moest „De(n) Poortwachter“ het beentje gelicht?

Het zijn slechts indrukken, vermoedens, die ik hier weergeef. Maar u kunt er uit weten, dat „De Poortwachter“ heel goed beseft, wat alleen maar in staat is zijn kritisch pogen te verijdelen. „De Poortwachter“ mag zich vergissen, hij kan te scherp zijn en te spotziek, maar als hij aan het „toedichten“ en „in de schoenen schuiven“ gaat, dan kan hij metterdaad wel heengaan, om zijn poortluisje voor een ander te ruimen.

Maar hij gaat nog niet heen. Geen teekenen van ongeduld bij eenig lezer zullen hem beletten deze eerlijksquaestie tot het einde toe uit te vechten.

Hij had er recht op, dat te doen voor het front der „Reformatie“-lezers, ten aanhoore van wie deze quaestie aan de orde gesteld is.

In andere zaken kunt u hem terug verwijzen naar „De Ster“, waar hij zelf ruimte heeft, al is het maar één kolom, en waar hij bestrijders, die behalve jeukende vingers ook zuivere argumenten hebben steeds plaats heeft verleend.

Dat u zich dit niet „herinnert“, ligt dan aan uw berisping of uw ongeregelde lezen van „De Ster“. Trouwens het zou juist een kolfje naar mijn hand zijn om al die jeukende vingers van hun jeuk af te helpen. Geeft u mij soms 4 kolommen per week? Dan beloof ik er 2 van aan „De Poortwachter“-bestrijders.

S. HUISMANS.

Daareven vestigden wij er de aandacht op, dat Ds Huismans ons beding niet eerbiedigde.

Den overigen inhoud van het stuk geven we zonder antwoord onzerzijds, opdat Ds Huismans in deze het laatste woord hebbe.

Mogen we alleen nog herinneren aan wat we een vorig maal schreven?

Is dit geschil niet het best uit den weg te ruimen door saamspreking van Ds Huismans met Dr de Moor?

Waarom nog verdere krachten aan zulke kwesties versnipperd?

Is daarvoor de taak, die in dezen tijd op ons rust, niet veel te groot?

HEPP.

— Prof. Warfield. †

Met Dr Benjamin Warfield, hoogleeraar te Princeton, ging een onzer beste Gereformeerde geleerden heen.

En het staat er aan de overzijde van den grooten oceaan bij gelijk hier: wij hebben van zulke mannen er zoo weinige te missen.

Prof. Warfield had niet het geniale van Kuiper, noch het magistrale van Bavink.

Hij was de man van fijne analyse en vaak schitterende synthese.

Hem ontbrak te veel van dat krachtmenschtpe, waardoor hij de machtige leider had kunnen worden, die onze Gereformeerden in Amerika tot een eenheid samensmeed.

Niettemin had zijn woord gezag, was zijn invloed aanzienlijk en dwong hij ook den niet-geestverwant eerbied af.

Het is zeker te betreuren, dat door het geringe contact, dat er totnogtoe bestond tusschen de Gereformeerden van beide werelddelen, ons land niet meer van den ontslapene heeft geprofiteerd.

HEPP.

Kerkeraads-Bidstonden.

Uit een brief van een ouderling eener vacante Kerk.

Na een kleine kroniek gegeven te hebben over het gemeentelven en ook de moeilijkheden ver-

meld te hebben, die den Kerkeraad zorg geven, vervolgt hij:

„...In onze Kerkeraadsvergadering van 18 Jan. deed ik het volgende voorstel: de Kerkeraad houde eens in de maand een bidstond. Allen waren het hiermee eens. De bidstond wordt gehouden op de volgende wijze: eerst leest de voorzitter een gedeelte uit de H. Schrift. Daarna gaat een der ouderlingen voor in het gebed. Dan worden in het algemeen allerlei zaken van de gemeente besproken, waarop naar aanleiding van het gesprokene door een der ouderlingen gebeden wordt. Het doel van dit tweede gebed is: 1. om Gods zegen te vragen over de gemeente; 2. om genazing te vragen voor een der voorgangers, die al meer dan een jaar ziek is. Na dit gebed volgt een bespreking van de plichten der wijkouderlingen, en hoe zij het best de verzorging der gemeenteleden, elk in eigen wijk, kunnen behartigen. Na die bespreking wordt de vergadering met dankzegging en gebed gesloten....“

Dit gebeurde in de Javaansche Christen-gemeente te Solo.
H. A. VAN ANDEL.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Een Synodale uitspraak.

III.

(Wanneer de Kerk van Christus zich over de vakbeweging uitspreekt, kan zij dit nimmer doen, door aan te geven, welke regelen deze actie heeft te volgen, of hoe de sociale geschillen moeten opgelost worden. Zij mag alleen uitspraken doen, welke rechtstreeks door de Schrift worden geleerd, of tot de Schrift zijn te herleiden. Hiermee heeft de sociale beweging te rekenen, en blijk is te zijn in haar oordeel over den arbeid der Kerk. Nimmer is de vakbeweging als anti-christelijk door de Kerk veroordeeld, doch, en dit is een feit van niet geringe beteekenis, de Christelijke vakactie is door de Synode van Leeuwarden erkend en aanbevolen.)

Hoever gaat het advies der Leeuwarder Synode?

Spreekt het uit, dat de vakverenigingen, die wij kennen, het ideaal van sociale organisatie zijn, en dat naar het Woord des Heeren patroons en arbeiders op deze wijze zich vereenigen moeten? Mag men uit deze uitspraak afleiden, dat de Gereformeerde Kerken den tegenwoordigen toestand in organisatorisch opzicht de beste achten, en haar goedkeuring hechten aan alle actie, die van de christelijke vakbeweging uitgaat?

Wie dat zou meenen vergist zich deernlijk.

Hierover kon, gelijk ik een vorig maal besprak, de Synode zich niet uitspreken, en haar beslissing veroordeelt dan ook allerminst het gevoelen van hen, die onze patroons en arbeiders gaarne anders georganiseerd zagen, dan nu het geval is. Het zou immers een ideaal wezen, wanneer werkgevers en werknemers in één bond vereenigd waren, en in één vereeniging konden samenwerken, en het blijft altijd van onze sociale ellende getuigen, dat wij al die afzonderlijke organisaties, die zoo licht tegenover elkaar staan, noodig hebben. Doch dit betwist de Synode niet. Zij doet niets anders, dan zich zoo onvooroordeeld mogelijk te stellen tegenover den tegenwoordigen stand van zaken. Zij ziet verschillende organisaties, die zich inspannen om de sociale quaestie nader tot haar oplossing te brengen. Zij ziet ook, dat in die wereld der organisatie onderscheid is tusschen christelijke, niet-christelijke, en onchristelijke actie, en terwijl zij zich nu, krachtens haar wezen en taak, onthoudt van een oordeel te vellen over het eerste verschijnsel, zwijgt zij niet bij het tweede, en vermaant de leden onzer Kerken zich van alle anti-christelijke beweging verre te houden, en de christelijke actie, in casu de Protestantsch-christelijke te steunen.

En zij gaat nog een stap verder.

Zij zegt niet alleen, dat, wanneer men zich aansluit, het dan de eenige goede weg is, om de christelijke bonden te kiezen, doch zij dringt er tevens op aan om zich aan te sluiten, en zich niet langer aan het gemeenschappelijk streven te onttrekken.

Die conclusie is van het meeste gewicht.

Zij was helaas wel noodig.

Uit eigen ervaring weet ik, hoeverlen, die tot onze christelijke beweging moesten medewerken, nog buiten haar staan, en het is een droef verschijnsel, dat zelfs leden der Gereformeerde Kerken het met hun belijdenis meenen overeen te kunnen brengen tot de moderne bonden te behooren. Wel is dit kwaad na de Novemberdagen van 1918 aanmerkelijk verminderd, omdat toen, en waarom toen eerst? veler oogen opengingen, maar het is nog op lange na niet geheel verdwenen, en wat kon onze actie sterk zijn, wanneer allen van Christelijke confessie, zich aan haar gaven, en hun roeping in dezen verstonden?

Hier heeft de Kerk een taak.

Een taak, die helaas teveel is verwaarloosd.

Te weinig is in de prediking de weg gewezen, dien de Synode aangaf, en van verschillende zijden, zoowel van patroons en arbeiders rijst de klacht, dat hun christelijke organisatie in den

Dienst des Woords niet voldoende steun vindt. En daarvoor staat de prediking toch niet te laag! Wanneer wij het licht van 's Heeren getuigenis laten vallen op het leven onzer dagen, en op de roeping, die God ons in de woeling der maatschappij geeft, spreekt het toch vanzelf, dat wij tegenover alle opstuwende revolutionaire macht onze christelijke actie verdedigen, en dan verwacht men van ons, dat wij, neen niet propagandisten worden van de vakverenigingen, maar wel met ernst de gemeente voorhouden, welke taak voor het sociale leven uit haar belijdenis voortvloeit.

Ik ga hierop thans niet uitvoerig in.

Dan zou ik in de verleiding komen om uit te weiden over sociale preeken, en... mijn eigenlijk onderwerp vergeten, en dat is mijn bedoeling niet. Mijn doel is in enkele trekken aan te geven, wat de Kerk voor onze christelijke vakactie doen kan, en dan is het eerste, wat ik op den voorgrond stel, dat die beweging gedragen moet worden door den Dienst des Woords. Ik weet wel, dat dit beweren niet aller instemming heeft. Het is mij meer dan bekend, dat er tal van gemeenteleden zijn, die al schrikken, wanneer zij 't woord „sociaal“ van den preekstoel hooren, en van zulke „sociale“ dominees heel weinig moeten hebben, maar voor dien tegenstand mogen wij niet uit den weg gaan. O zeker, in de verkondiging des Evangelies sta het zieleheil en het geestelijk goed en het geloof in den Christus voorop, en men wachte zich voor het gewild-sociale, evenals voor het gewild-mystieke en gewild-psychologische en gewild-philosophische en gewild-origineele, maar ons geloof is toch van de practijk niet te scheiden! En als wij preeken, zien we toch menschen voor ons. Levende menschen, die in de volle drukte van het leven staan. Mannen en vrouwen, die in de week zich geven moeten aan hun zaken en gezin, aan hun arbeid en hun zorgen, en des Zondags in het huis Gods komen om voor die weektaak geestelijk gesterkt en bemoedigd te worden. En als zij voor ons zitten, in bonte variatie van stand en positie, van behoeften en gedachten, van tijdelijke en geestelijke nooden, dragen zij ook hun levenspraktijk vlak voor ons, en wat is het dan heerlijk te mogen verkondigen, dat de godzaligheid tot alle dingen nut is, hebbende eene belofte ja voor het toekomende, maar ook voor dit leven.

Naast de prediking staat het huisbezoek.

Moet bij dat bezoek ook al over sociale dingen gesproken worden?

Ja, al zal ook deze bespreking moeten plaats vinden vanuit het centrum. En dat centrum is de persoonlijke verhouding tot God. Hoe staat ge tegenover Christus? Hoe is het met uw geloof? Men kan dit centrum op verschillende manieren naderen, en langzaam tot deze vragen geraken, of met een forschen sprong er midden in komen, maar hier ligt toch de kern. En aan die kern zit ook onze sociale verhouding vast. „De pastor (aldus prof. Biesterveld), aarzel niet in onzen fel bewogen tijd vol van sociale en politieke troebelen, ook op het eeren van God in alle verhoudingen te wijzen. En dat niet alleen in de bediening des Woords, die anders haar actualiteit en aansluiting aan het leven inboet, maar ook in het huisbezoek.“¹⁾

Nu mag dit niet overdreven worden.

Men mag er ook geen hoofdzak van maken. Maar er over zwijgen allerminst!

In het huisbezoek moeten deze quaesties ter sprake gebracht worden, en voor al onze ouderlingen is de derde conclusie van onze Synode een behatenswaardige arbeidsregel: „dat de kerkeraaden de roeping hebben om inzonderheid bij huisbezoek en catechisatie de leden der Kerk te vermanen, zich te voegen bij organisaties, die staan op christelijken grondslag.“

Wordt hieraan gehoor gegeven?

Neen, niet alleen door een resolutie of verklaring van den kerkeraad, die 's Zondags wordt bekend gemaakt, of in de kerkhede te lezen is, want met zulk een uitspraak zonder meer zijn we niet klaar. Dan wordt aan ieder overgelaten het zijne ervan te denken en zich eraan te storen of deze verklaring bij zich naar te leggen, en dat is de bedoeling der Synode niet. Dat gedooft evenmin de ernst der zaak. Dat is ook onbillijk tegenover onze christelijke vakactie, en daarom moet persoonlijk in de gezinnen deze uitspraak aan de conscientie gelegd worden. En nu weet ik wel, dat zulk een wijze van huisbezoek moeilijk wordt voor ouderlingen, die zelve nog leden zijn van neutrale bonden en aan de christelijke vereenigingen zich onttrekken, maar dezen moeten broodnoodig hun standpunt herzien, en de kerkeraaden zullen beginnen van Jeruzalem uit.

Onze tijd roept er om.

Ons christelijk beginsel eischt het, en wanneer onze Kerken aan dezen tweevoudigen arbeid ook nog voegen het vermanen op de catechisaties, en onze jonge menschen vroeg inlichten en waarschuwen, en wapenen en vormen, zullen zij niet alleen aan den wensch der Synode voldoen, maar ook haar sociale roeping getrouw vervullen.

Is nu onze christelijke actie dien steun waard? Daarover de volgende week.

K. D.

¹⁾ P. Biesterveld, Het Huisbezoek 1908, pag. 267.